

WYMAGANIA EDUKACYNE WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE, KL. VIII

WYMAGANIA	
PODSTAWOWE	PONADPODSTAWOWE
• wyjaśnia, czym jest społeczeństwo, • podaje przykłady potrzeb człowieka, • przytacza przykłady ról społecznych, • wymienia osoby, podmioty oraz instytucje, które mają wpływ na rozwój młodego człowieka i zaspokajanie jego potrzeb, • podaje przykłady norm społecznych, • przytacza przykłady pozytywnych i negatywnych wzorców zachowań funkcjonujących w swoim środowisku rówieśniczym, • wyjaśnia, czym są zdrowie psychiczne i depresja. • podaje przykłady potrzeb człowieka z podziałem na kategorie (bezpieczeństwa, przynależności, uznania, samorealizacji i duchowych), • wskazuje różnice między potrzebami naturalnymi a społecznymi, • wymienia podstawowe społeczne oczekiwania wynikające z pełnienia roli dziecka i ucznia, • wylicza przykłady oddziaływania rodziny, szkoły i rówieśników na postawy i zachowania jednostki, • przedstawia czynniki mające wpływ na samoocenę człowieka, • podaje przykłady norm społecznych obowiązujących w wybranych społecznościach, np. w rodzinie, szkole, • wymienia zdrowe nawyki służące utrzymaniu higieny psychicznej, • wymienia czynniki, które mogą wywołać kryzys psychiczny. • podaje rodzaje grup społecznych, • wymienia grupy społeczne, do których należy, • przytacza przykłady korzyści wynikających z bycia w grupie, • wymienia typowe konflikty występujące w szkole i grupie rówieśniczej, • określa, jakie zachowania prowadzą do sporów, • wymienia podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej i w szkole,	• uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną, • wyjaśnia, na czym polega proces socjalizacji, • określa, jaką rolę w procesie socjalizacji odgrywa rodzina, • wymienia kategorie norm społecznych, • określa, które spośród podanych zachowań są oceniane z zastosowaniem norm prawnych i uzasadnia swój wybór, • wskazuje zależności pomiędzy zdrowiem psychicznym a funkcjonowaniem jednostki w społeczeństwie. • wskazuje zależności pomiędzy procesem zaspokajania potrzeb a rozwojem człowieka, • tłumaczy, czym jest osobowość, i jakie ma związki z socjalizacją, • porównuje społeczne oczekiwania dotyczące pełnienia roli dziecka i rodzica oraz ucznia i nauczyciela, • podaje przykłady konfliktu ról społecznych, wskazuje przyczyny i skutki nieprzestrzegania przez jednostkę norm społecznych, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat teorii Abrahama Masłowa, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat kondycji psychicznej młodych ludzi w Polsce. • omawia podział grup społecznych, • omawia różne sposoby rozwiązywania konfliktów: rozmowę, negocjacje, mediacje i arbitraż, wskazuje ich dobre i złe strony, • wymienia warunki prowadzenia skutecznych negocjacji • wskazuje wady i zalety różnych metod podejmowania decyzji w grupie, • określa, które metody są najwłaściwsze dla zespołowego wykonania określonych zadań, • podaje przykłady sytuacji konfliktowych z codziennego życia, proponuje metody rozwiązania sporu w każdej z nich i uzasadnia swój wybór,

• podaje przykłady autorytetów. • wyjaśnia, czym jest grupa społeczna, i wymienia jej cechy, • wylicza główne zasady współpracy w grupie, • podaje przykłady postaw jednostek wobec konfliktu, • wskazuje dobre i złe strony poszczególnych postaw wobec konfliktu, • proponuje sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej, szkole i społeczeństwie, • porównuje grupę nieformalną, koleżeńską z grupą zadaniową, • wskazuje różnicę między idolem a autorytetem, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego uczuć, jakie towarzyszą ludziom podczas konfliktu. • tłumaczy, czym są dyskusja i debata, • podaje przykłady sytuacji, w których młody człowiek powinien zachować się asertywnie, • gromadzi argumenty o szkodliwości używek. • przytacza przykłady zachowań asertywnych, • określa różnice między asertywnością a agresją. • tłumaczy, czym jest rodzina, • wylicza podstawowe wartości kształtujące życie rodzinne, • opowiada o roli rodziców, dzieci i osób starszych w rodzinie, • przedstawia wartości ważne dla jego rodziny. • wymienia cechy rodziny jako grupy społecznej, • podaje funkcje rodziny i przykłady ich realizacji, • wskazuje czynniki sprzyjające zacieśnianiu więzi rodzinnych, • wylicza główne prawa i obowiązki dzieci w rodzinie, • podaje podstawowe problemy zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu współczesnych rodzin, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego tego, jak w przeszłości obchodzono święta narodowe i religijne.	• przytacza przykłady autorytetów, określa, co odróżnia te osoby od idoli, i uzasadnia swoje zdanie, • redaguje w punktach przebieg negocjacji w przypadku zaczerpniętym ze swojego codziennego życia. • podaje reguły obowiązujące uczestników dyskusji i debaty, • przedstawia warunki asertywności, • buduje asertywną wypowiedź na temat szkodliwości używek. - tłumaczy, czym jest asertywność i jakie ma znaczenie dla funkcjonowania jednostki w społeczeństwie. • przedstawia argumenty na poparcie twierdzenia, że rodzina jest podstawową grupą społeczną, • omawia najważniejsze funkcje rodziny, • wylicza typy rodziny, • tłumaczy, czym jest władza rodzicielska, omawia prawa i obowiązki dzieci w rodzinie, • podaje nazwy instytucji wspierających rodzinę • porównuje cechy różnych typów rodzin, • wskazuje przykłady realizacji poszczególnych funkcji rodziny, • rozpoznaje przypadki nieprawidłowego realizowania przez rodzinę swoich funkcji, • wyjaśnia znaczenie szczęścia rodzinnego i jego wpływ na człowieka, • wskazuje zależności między systemem wartości a zasadami funkcjonowania rodziny. • omawia prawa i obowiązki ucznia, • charakteryzuje poszczególne instytucje życia szkolnego (organizacja, zadania, formy działania), • na podstawie Konstytucji RP i statutu swojej szkoły wyjaśnia, jak należy reagować w przypadkach naruszania praw uczniów lub pracowników szkoły • wyjaśnia sposób funkcjonowania samorządu uczniowskiego. • tłumaczy podstawowe zasady ekonomii kierujące budżetem gospodarstwa domowego, • proponuje, jak uzyskać nadwyżkę budżetową oraz jak uniknąć „dziury” w budżecie,
--	--

• -wylicza podstawowe funkcje szkoły, • podaje podstawowe prawa i obowiązki ucznia, • określa, kto tworzy samorząd uczniowski, • znajduje potrzebne informacje w statucie swojej szkoły, • rozpoznaje przypadki naruszania praw ucznia, • wskazuje osoby, u których może szukać pomocy w przypadku naruszania praw ucznia. • wymienia działania, za pomocą których szkoła realizuje poszczególne funkcje, • przytacza przykłady działań samorządu uczniowskiego, • podaje formy organizacji życia społeczności szkolnej, • wyjaśnia, jak należy reagować w sytuacji naruszenia praw ucznia lub pracownika szkoły. • wyjaśnia, czym jest gospodarstwo domowe, • tłumaczy pojęcie budżetu, • odróżnia dochody rodziny od wydatków, • wymienia podstawowe zasady konstruowania budżetu domowego, • wyjaśnia, kim jest konsument, • wylicza podstawowe prawa przysługujące konsumentowi, • wypełnia typowy formularz reklamacyjny, • oblicza podstawowe dochody i wydatki gospodarstwa domowego. - opisuje strukturę typowego budżetu domowego, • podaje przykłady łamania praw konsumenta, • ocenia, czy przykładowy budżet domowy został prawidłowo skonstruowany • tłumaczy, czym są prawa człowieka, • wyjaśnia, czym jest Powszechna deklaracja praw człowieka, • przedstawia podstawowe prawa zawarte w Konwencji o prawach dziecka, • podaje przykłady łamania praw dziecka • określa funkcje praw człowieka, • wymienia cechy praw człowieka,	• wylicza przyczyny powstawania deficytu w budżecie domowym, • przedstawia zasady świadomych, bezpiecznych zakupów, • wskazuje, w jakich przypadkach konsument ma prawo do zwrotu towaru, • wymienia instytucje chroniące prawa konsumenta • omawia poszczególne typy dochodów i wydatków składających się na strukturę budżetu domowego, • pisze reklamację • podaje okoliczności uchwalenia i postanowienia Powszechnej deklaracji praw człowieka, • wyjaśnia znaczenie poszczególnych cech praw człowieka, • omawia genezę i treść Konwencji o prawach dziecka, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości ograniczania praw człowieka w różnych sytuacjach • proponuje hierarchię funkcji praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie, • uzasadnia potrzebę istnienia międzynarodowego systemu ochrony praw człowieka, • przedstawia historię praw człowieka, • na podstawie preambuły Powszechnej deklaracji praw człowieka wykazuje konieczność ochrony praw człowieka, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości ograniczania praw człowieka w różnych sytuacjach i przytacza trafne argumenty. • wyjaśnia różnicę między prawami a wolnościami, • wskazuje ograniczenia praw i wolności, • omawia poszczególne kategorie praw człowieka, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat prawa do wypoczynku • charakteryzuje kategorie wolności oraz praw człowieka i obywatela zagwarantowane w Konstytucji RP, • określa źródła generacji praw człowieka, • tłumaczy, na czym polega różnica między prawami pierwszej, drugiej i trzeciej generacji, • wyjaśnia, w jaki sposób każdy człowiek może wpływać na życie publiczne dzięki
--	---

• wyjaśnia, na czym polega szczególne znaczenie Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, • tłumaczy sformułowania preambuły Powszechnej deklaracji praw człowieka, • uczestniczy w dyskusji na temat możliwości ograniczania praw człowieka w różnych sytuacjach. • podaje przykładowe prawa i wolności, • wylicza kategorie praw człowieka. • podaje przykłady wolności i praw człowieka i obywatela zagwarantowanych w Konstytucji RP, • -wskazuje przykłady praw pierwszej, drugiej i trzeciej generacji, • odszukuje w Konstytucji RP fragmenty dotyczące wolności i praw politycznych, • bierze udział w dyskusji na temat prawa do wypoczynku. • podaje przykłady łamania praw człowieka, • wylicza przykłady spraw, z którymi można zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich, • przytacza przykłady spraw, które należy zgłosić do Rzecznika Praw Dziecka. • wymienia nazwy przykładowych organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka, • wyszukuje wiadomości o interwencjach Rzecznika Praw Obywatelskich, • analizuje informacje umieszczone na stronie internetowej Rzecznika Praw Dziecka, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego ochrony praw człowieka. • wyjaśnia, czym jest przemoc i kogo dotyczy, • podaje przykłady przemocy, • wskazuje przykładowe osoby i instytucje, do których można się zwrócić w sytuacji doświadczania przemocy, • wymienia główne zalety i wady korzystania z internetu. • tłumaczy, czym są społeczności internetowe, • opowiada o zagrożeniach obecnych w środowisku sieciowym (cyberprzemoc), • wymienia rodzaje cyberprzemocy, • wylicza skutki przemocy,	wolnościom i prawom politycznym zagwarantowanym w Konstytucji RP. • wyjaśnia przyczyny łamania praw człowieka, • wskazuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka, • przedstawia sposób wyboru, metody działania oraz uprawnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, • wyjaśnia, jaką rolę w systemie ochrony praw człowieka odgrywa Rzecznik Praw Obywatelskich, • prezentuje sposób powoływania, metody działania oraz kompetencje Rzecznika Praw Dziecka. - omawia kategorie spraw kierowanych do Rzecznika Praw Dziecka, • charakteryzuje działalność wybranych organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony praw człowieka, • wyjaśnia, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa system ochrony praw człowieka. • tłumaczy, czym są przemoc fizyczna, psychiczna, dręczenie, • proponuje, jak na przemoc powinni reagować jej świadkowie, • opowiada o różnych sposobach szukania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy, • wskazuje instytucje, do których należy się zwrócić w przypadku wystąpienia przemocy domowej, • podaje przykłady społeczności internetowych, analizuje własną przynależność do nich, • przedstawia korzyści, jakie zyskują użytkownicy internetu, • aktywnie uczestniczy w przygotowaniu plakatu przestrzegającego przed zagrożeniami w sieci • omawia konsekwencje przemocy dla osób, które jej doświadczyły, • charakteryzuje rodzaje cyberprzemocy oraz podaje metody przeciwdziałania tym zjawiskom, charakteryzuje zjawisko uzależnienia od internetu, • projektuje ciekawą formę plakatu przestrzegającego przed zagrożeniami w sieci,
---	---

• podaje zasady bezpiecznego korzystania z sieci, • analizuje własne zwyczaje związane z wykorzystywaniem internetu, • uczestniczy w przygotowaniu plakatu przestrzegającego przed zagrożeniami w sieci, • -wyszukuje informacje o Niebieskich kartach i sporządza notatkę na temat praw ofiar przemocy domowej. • tłumaczy, kim są niepełnoletni i nieletni, • przytacza przykłady spraw, którymi zajmuje się policja, • wylicza podstawowe uprawnienia policji, • podaje główne prawa przysługujące obywatelom w kontaktach z policją. • wymienia główne zasady odpowiedzialności prawnej nieletnich, • wyjaśnia, dlaczego prawo inaczej traktuje niepełnoletnich i dorosłych, • przytacza przykłady spraw, którymi zajmuje się straż miejska (gminna), • podaje podstawowe uprawnienia straży miejskiej (gminnej), • wskazuje uprawnienia przysługujące służbom porządkowym, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego bezpiecznego korzystania z sieci oraz unikania zagrożeń związanych z przestępczością. • wyjaśnia, czym jest samorząd, • wymienia rodzaje samorządów działających w Polsce, • wymienia zasady działania samorządu terytorialnego, • podaje przykłady zadań samorządów, • wymienia jednostki podziału terytorialnego w Polsce, • podaje nazwy gminy, powiatu i województwa, • w których mieszka, oraz nazwy województw sąsiednich, • odczytuje dane z wykresu. • opisuje funkcjonowanie samorządu terytorialnego, • wyjaśnia znaczenie zasad, na których opiera się funkcjonowanie samorządu terytorialnego, • wylicza organy samorządu terytorialnego,	• uzasadnia konieczność reagowania w przypadkach doświadczania przemocy domowej lub bycia jej świadkiem. • wskazuje, w jakich przypadkach odpowiedzialność ponosi sprawca, a w jakich jego rodzice lub opiekunowie, • wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw, • omawia uprawnienia i zadania policji, • przedstawia prawa przysługujące obywatelom (zwłaszcza niepełnoletnim) w kontaktach z policją, • charakteryzuje kompetencje i działania straży miejskiej (gminnej), • przedstawia zadania Centralnego Biura Śledczego Policji • wyjaśnia, jakie są cele postępowania sądowego wobec niepełnoletnich, • określa czynniki brane pod uwagę przez organy państwowe przy rozstrzyganiu spraw dotyczących nieletnich, • wskazuje rodzaje przestępstw, za których popełnienie prawo dopuszcza odpowiedzialność karną nieletnich po ukończeniu 15 roku życia, • uzasadnia konieczność znajomości praw przysługujących obywatelom w kontaktach ze służbami mundurowymi i porządkowymi, • podaje przykłady akcji przeprowadzonych przez Centralne Biuro Śledcze Policji. • wymienia zadania samorządów terytorialnych, zawodowych, uczniowskich i porównuje te jednostki, • tłumaczy, czym się różni gmina wiejska od gminy miejsko-wiejskiej i miejskiej, • określa, jaki charakter ma gmina, w której mieszka, • aktywnie uczestniczy w przygotowaniu prezentacji na temat swojego województwa oraz wydarzeniach i postaciach z jego dziejów • wyjaśnia, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa samorząd terytorialny, • wykazuje, że zasady, na których opiera się funkcjonowanie samorządu terytorialnego, obowiązują w
--	--

• wskazuje podobieństwa i różnice między państwem a samorządem terytorialnym, • -bierze udział w przygotowaniu prezentacji na temat swojego województwa oraz wydarzeniach i postaciach z jego dziejów (znajduje informacje na odpowiednich stronach internetowych). • wymienia organy władzy w gminie, • wskazuje, jakich organów dotyczą wybory samorządowe, • wylicza podstawowe zadania gminy, • wyjaśnia, czym jest budżet obywatelski, • bierze udział w przygotowaniu prezentacji na temat swoje gminy / swojego miasta. • odróżnia organy uchwałodawcze od organów wykonawczych gminy, • określa sposób wyłaniania władz gminy oraz ich odwołania, • bierze udział w dyskusji o zadaniach gminy, • przytacza przykłady wpływu mieszkańców na życie gminy, • odszukuje na stronach urzędu swojej gminy informacje o działalności młodzieżowej rady gminy, inwestycjach ze środków unijnych, budżecie obywatelskim, • bierze udział w dyskusji o bieżących problemach społeczności lokalnej, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego strategii rozwiązania określonego problemu społeczności lokalnej. • wymienia przykładowe zadania powiatu, wylicza organy powiatu, • podaje organy województwa, • wymienia przykładowe zadania samorządu wojewódzkiego, • wskazuje, gdzie znajdują się siedziby władz powiatu i województwa, w których mieszka. • wyjaśnia sposób wyboru i odwołania organów powiatu, • tłumaczy, jak są wyłaniane i odwoływane organy wojewódzkie, • uczestniczy w przygotowaniu prezentacji dotyczącej działań podjętych przez władze swojego powiatu i województwa	codziennym życiu swojej gminy / swojego miasta, • odczytuje i analizuje dane z wykresu oraz uzasadnia wyciągnięte przez siebie wnioski. • omawia zadania poszczególnych organów władzy w gminie, • podaje przykłady zadań własnych i zleconych gminy, • aktywnie uczestniczy w dyskusji o zadaniach gminy, wskazuje, które spośród zadań gminy są najpilniejsze i uzasadnia swoje zdanie, • przedstawia, jak jest uchwalany budżet obywatelski, • wskazuje korzyści wynikające z funkcjonowania budżetu obywatelskiego, • aktywnie uczestniczy w przygotowaniu prezentacji na temat swoje gminy / swojego miasta. - wyjaśnia zasady referendum lokalnego i wskazuje sprawy, których może ono dotyczyć, • wyjaśnia, jak działają młodzieżowe rady gminy, • aktywnie uczestniczy w dyskusji o bieżących problemach społeczności lokalnej i przytacza trafne argumenty, • uzasadnia konieczność angażowania się mieszkańców w życie gminy i rozwiązywanie jej problemów. • rozróżnia zadania rady powiatu i zarządu powiatu, • odróżnia organy uchwałodawcze od organów wykonawczych powiatu i województwa, • bierze aktywny udział w przygotowaniu prezentacji na temat wybranych tradycji i zwyczajów swojej społeczności regionalnej, • bierze aktywny udział w dyskusji na temat znaczenia współpracy między władzami samorządowymi a państwowymi dla funkcjonowania województwa i przytacza trafne argumenty • porównuje strukturę władz samorządu powiatowego i wojewódzkiego, • określa, które z organów samorządu powiatowego i wojewódzkiego mogą zostać odwołane przez mieszkańców,
---	--

(znajduje informacje na odpowiednich stronach internetowych), • uczestniczy w dyskusji na temat znaczenia współpracy między władzami samorządowymi państwowymi dla funkcjonowania województwa, • uczestniczy w przygotowaniu prezentacji na temat wybranych tradycji i zwyczajów swojej społeczności regionalnej, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego koncepcji akcji promującej region za granicą. • odszukuje stronę internetową własnego urzędu gminy, starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego, • tłumaczy, czym jest korupcja, • przytacza przykłady aktywności obywatelskiej, • wskazuje problemy społeczne występujące w jego społeczności lokalnej. • wyjaśnia, czym jest Biuletyn Informacji Publicznej, • podaje prawa obywatela w kontaktach • z urzędami, • odnajduje informacje o projektach zrealizowanych w gminie w ramach budżetu obywatelskiego, • przygotowuje notatkę na temat struktury urzędu swojej gminy lub swojego miasta, • wyjaśnia, czemu przestrzeganie zasad etycznych jest ważne w życiu publicznym. • wskazuje, jakie więzi łączą jednostkę z ojczyzną i małą ojczyzną, • wymienia i opisuje symbole RP, • podaje sytuacje, w jakich najczęściej wykorzystuje się symbole narodowe, • wylicza wybrane święta narodowe, • przedstawia zasady właściwego zachowania w trakcie uroczystości państwowych, świąt narodowych, wobec symboli narodowych, • odczytuje dane z wykresu. • wyjaśnia, czym są naród i wspólnota etniczna, • określa, czym jest tożsamość narodowa, • wylicza przykładowe elementy i wartości składające się na polskie dziedzictwo narodowe,	• wskazuje zadania wykonywane przez samorząd gminny, powiatowy i wojewódzki. • odszukuje informacje zamieszczane w Biuletynie Informacji Publicznej, • omawia zasady etycznego postępowania urzędników, • tłumaczy konsekwencje łamania zasad etycznych w życiu publicznym, • podaje możliwe skutki łamania zasad etycznych w życiu publicznym. - analizuje zawartość Biuletynu Informacji Publicznej urzędu swojego miasta, powiatu lub województwa, • wyjaśnia znaczenie aktywności obywatelskiej dla funkcjonowania społeczeństwa. • wyjaśnia, na czym polega różnica między wspólnotą narodową a etniczną, • analizuje czynniki kształtujące poczucie wspólnoty narodowej i etnicznej, • tłumaczy znaczenie dziedzictwa narodowego, • charakteryzuje elementy i wartości budujące polskie dziedzictwo narodowe, • wylicza najważniejsze polskie święta narodowe i wskazuje wydarzenia historyczne, które są podczas nich upamiętniane. - wyjaśnia sens bycia Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej albo etnicznej, • przytacza historię symboli RP, • ocenia, w jakim stopniu znajomość historii wpływa na rozumienie współczesnej sytuacji narodu polskiego, • wyczerpująco opracowuje zagadnienie ochrony polskiego dziedzictwa i pamięci o przeszłości narodu, • aktywnie uczestniczy w dyskusji o problemie znieważania symboli narodowych i przytacza trafne argumenty. • charakteryzuje więzi łączące obywatela i państwo, • omawia konstytucyjne prawa i obowiązki obywatela RP, • wyjaśnia zagadnienie tożsamości zbiorowej, • wskazuje różnice między obywatelstwem a narodowością, • charakteryzuje wartości obywatelskie
--	---

• wyszukuje informacje o polskich zabytkach i miejscach wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, • bierze udział w grupowym opracowaniu zagadnienia ochrony polskiego dziedzictwa i pamięci o przeszłości narodu, • uczestniczy w dyskusji o problemie znieważania symboli narodowych. • wyjaśnia, czym jest obywatelstwo, • tłumaczy, do czego służy paszport, • wymienia podstawowe prawa i obowiązki obywatela RP, • podaje przykłady wartości obywatelskich • określa, czym jest tożsamość europejska, • podaje definicję narodowości, • podaje przykłady Polek i Polaków, których postępowanie było realizacją wartości obywatelskich, • bierze udział w dyskusji na temat różnych tożsamości społeczno-kulturowych. • wyjaśnia, czym są patriotyzm i patriotyzm lokalny, • wymienia przejawy patriotyzmu, • określa, jakie zachowania składają się na postawę patriotyczną, • wylicza sposoby wyrażania patriotyzmu na co dzień przez uczniów. • podaje przykłady działań patriotycznych w gospodarce. • określa różnicę między obywatelami RP a cudzoziemcami, • odczytuje z mapy, gdzie znajdują się największe skupiska mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, • wyjaśnia, czym jest Polonia, • znajduje na mapie państwa, w których występuje najliczniejsza Polonia. • wyjaśnia, czym są mniejszość narodowa i etniczna, • podaje nazwę języka regionalnego uznanego w polskim prawie, • rozróżnia imigrantów, emigrantów i uchodźców, • tłumaczy, czym jest azyl, • wymienia mniejszości narodowe i etniczne we współczesnej Polsce,	i wyjaśnia ich wartość dla społeczeństwa • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat różnych tożsamości społeczno-kulturowych • tłumaczy zależności między różnymi tożsamościami, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat różnych tożsamości społeczno-kulturowych, przytacza trafne argumenty, • uzasadnia konieczność popularyzowania wartości obywatelskich we współczesnym państwie demokratycznym. • omawia różnice w rozumieniu patriotyzmu dawniej i współcześnie, • określa, w jaki sposób zachowanie młodych ludzi wpływa na los ich ojczyzny • analizuje wyniki badań dotyczących rozumienia patriotyzmu, • wyjaśnia znaczenie poszczególnych działań dla polskiej gospodarki. • wyjaśnia, na czym polega różnica między mniejszością narodową a etniczną, • tłumaczy, dlaczego uchodźcom przysługują szczególne prawa, • wymienia podstawowe prawa mniejszości w Polsce, • podaje korzyści, jakie niesie dla Polaków poznawanie kultury mniejszości zamieszkujących Polskę. • przedstawia strukturę ludności zamieszkującej terytorium Polski, • tłumaczy, jakie cechy języka kaszubskiego zadecydowały o uznaniu go za język regionalny, • omawia czynniki przyciągające i wypychające wpływające na migrację, • na podstawie tekstu ustawy podaje kryteria, które decydują w Polsce o uznaniu danej społeczności za mniejszość narodową lub etniczną, • uzasadnia konieczność ochrony prawnej mniejszości narodowych i etnicznych. • omawia cechy stereotypu, • przytacza argumenty obalające wybrane stereotypy, • przedstawia konsekwencje braku tolerancji w społeczeństwie, • charakteryzuje przyczyny i skutki ksenofobii,
--	---

• gromadzi informacje na temat inicjatyw kulturalnych podejmowanych przez środowiska mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego koncepcji kampanii informacyjnej popularyzującej dorobek wybranych mniejszości narodowych lub etnicznych mieszkających w Polsce. • tłumaczy, czym jest tolerancja, • rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, • wyjaśnia, czym są hejt i mowa nienawiści. • wyjaśnia, czym są stereotypy, • podaje definicję nietolerancji, określa, czym jest ksenofobia, • objaśnia, czym są szowinizm, rasizm i antysemityzm, • wskazuje skutki szowinizmu, rasizmu i antysemityzmu, • tłumaczy, czym jest kosmopolityzm, • podaje definicję Holokaustu, • opracowuje sposoby przeciwdziałania nietolerancji, • bierze udział w dyskusji o granicach tolerancji, • opowiada o swoich wrażeniach przeczytaniu tekstu źródłowego. • określa, czym jest państwo, • podaje cechy państwa, • wymienia nazwy współczesnych ustrojów politycznych (demokracja, autorytaryzm, totalitaryzm). • wylicza podstawowe funkcje państwa, • rozróżnia funkcje wewnętrzne i zewnętrzne państwa, wskazuje różnicę między monarchią a republiką, • podaje główne różnice między demokracją, autorytaryzmem a totalitaryzmem, • wymienia zasady, na których opiera się funkcjonowanie demokracji, • wyjaśnia, czym się różni demokracja bezpośrednia od pośredniej, • wymienia podstawowe formy demokracji bezpośredniej, • wskazuje na mapie Europy monarchie i republiki,	• określa różnice między ksenofobią a kosmopolityzmem, • analizuje tekst źródłowy. - wskazuje ograniczenia postawy tolerancyjnej i tłumaczy ich przyczyny, • omawia różnice między szowinizmem a nacjonalizmem, • prezentuje konsekwencje upowszechniania się ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, • formułuje argumenty na poparcie tezy, że walka z brakiem tolerancji jest ważna dla funkcjonowania społeczeństwa, formułuje argumenty na poparcie tezy, że pogodzenie różnych tożsamości społeczno-kulturowych jest możliwe, • analizuje tekst źródłowy, omawia problemy w nim poruszone i formułuje swoje stanowisko wobec nich • wskazuje różnice między narodem a państwem, • omawia znaczenie suwerenności i przymusowości państwa, • charakteryzuje poszczególne funkcje wewnętrzne i zewnętrzne państwa, • tłumaczy, czym jest demokracja konstytucyjna, • wyjaśnia i omawia zasady, na których opiera się funkcjonowanie demokracji, • wyjaśnia zasadę suwerenności narodu, • podaje przykłady spraw, które mogą zostać poddane pod referendum lub stać się przedmiotem konsultacji społecznych, • wskazuje wady i zalety demokracji bezpośredniej i pośredniej, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości życia w Polsce bez władzy państwowej • uzasadnia potrzebę realizowania przez państwo funkcji zewnętrznych, • analizuje różnice między demokracją, autorytaryzmem a totalitaryzmem w obszarach władzy, praw obywateli, wolności słowa i mediów oraz ideologii państwowej, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat możliwości życia w Polsce bez władzy państwowej, prezentuje stanowisko swojej grupy i przytacza trafne argumenty
--	---

• określa korzyści, jakie daje obywatelom ustrój demokratyczny, • bierze udział w dyskusji na temat możliwości życia w Polsce bez władzy państwowej. • określa znaczenie konstytucji w państwie, • wymienia główne rodzaje władzy państwowej, • opisuje konstrukcję tekstu Konstytucji RP. • wyjaśnia, czym jest państwo prawa, • tłumaczy, czym są akty prawne, i podaje ich główne rodzaje, • wskazuje główne aspekty określone w konstytucji, • podaje, jaką funkcję pełni Trybunał Konstytucyjny, • wylicza podstawowe zasady ustroju Polski zawarte w Konstytucji RP, • wymienia wartości, do których odwołuje się preambuła Konstytucji RP, • odnajduje w Konstytucji RP rozdziały, w których zostały opisane wolności, prawa i obowiązki obywateli, • znajduje potrzebne informacje we fragmencie ustawy o referendum ogólnokrajowym, • wymienia sprawy, które mogą być poddane pod referendum ogólnokrajowe, • uczestniczy w przygotowaniu prezentacji na temat historii polskich konstytucji. • określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę ustawodawczą, • podaje skład polskiego parlamentu, • wymienia podstawowe kompetencje Sejmu i Senatu RP, • -odczytuje dane z wykresu dotyczącego aktywności ustawodawczej sejmu. • wyjaśnia, jak Sejm i Senat RP podejmują decyzje, kto kieruje pracami obu izb oraz ile trwa kadencja posłów i senatorów, • tłumaczy, czym jest immunitet, • wylicza główne zasady wyborów do Sejmu i Senatu RP, • wymienia główne etapy procesu ustawodawczego, • określa, kto w Polsce może wystąpić z inicjatywą ustawodawczą,	• tłumaczy zasadę konstytucjonalizmu, określa znaczenie zasady trójpodziału władzy i równowagi władz dla funkcjonowania demokracji, • wyjaśnia, dlaczego w republikach obowiązuje zakaz sprawowania dziedzicznej i dożywotniej władzy, • wymienia rozdziały Konstytucji RP, • charakteryzuje poszczególne zasady ustroju RP zawarte w Konstytucji RP • omawia hierarchię aktów prawnych w Polsce, • opisuje procedurę zmiany konstytucji i wyjaśnia, z jakiego powodu jest ona szczególna, • interpretuje artykuły Konstytucji RP dotyczące referendum ogólnokrajowego, • wskazuje, które opisane w Konstytucji RP wolności, prawa i obowiązki obywateli uważa za najważniejsze, i uzasadnia swoje zdanie. • tłumaczy, jak w pracy parlamentu przejawia się zasada przedstawicielstwa, • wskazuje, czym wyróżnia się Zgromadzenie Narodowe, • omawia kompetencje Sejmu i Senatu RP, • charakteryzuje poszczególne zasady wyborów do Sejmu i Senatu RP, • analizuje wykres dotyczący aktywności ustawodawczej Sejmu RP i dokonuje potrzebnych obliczeń, • na podstawie odpowiednich artykułów Konstytucji RP odpowiada, w jakich sytuacjach obraduje Zgromadzenie Narodowe, • wyjaśnia, jakie znaczenie w państwie demokratycznym ma aktywność wyborcza obywateli • opisuje funkcjonowanie Sejmu i Senatu RP z uwzględnieniem działalności klubów i kół poselskich tworzących koalicję i opozycję, • wyjaśnia znaczenie immunitetu dla funkcjonowania władzy ustawodawczej, • wskazuje różnice w organizacji wyborów do Sejmu i Senatu RP, • omawia proces ustawodawczy, porównuje role Sejmu i Senatu RP w procesie ustawodawczym,
--	--

• wyjaśnia, jakie uprawnienia w trakcie prac nad ustawą posiada prezydent, • wyszukuje informacje o ugrupowaniach politycznych, które mają swoje kluby lub koła w sejmie, przyporządkowuje je do koalicji i opozycji. • określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę wykonawczą, • wymienia podstawowe kompetencje Prezydenta RP, • -wyjaśnia, kim jest premier i czym jest Rada Ministrów, • podaje, czym zajmuje się rząd, • odczytuje dane z tabel dotyczących frekwencji w wyborach parlamentarnych i prezydenckich, • gromadzi informacje o składzie osobowym urzędującej Rady Ministrów (imię i nazwisko premiera i ministra odpowiedzialnego za sprawy edukacji). • przedstawia główne zasady wyboru Prezydenta RP, • omawia kompetencje Prezydenta RP, • wyjaśnia, jak są powoływani premier i Rada Ministrów, • omawia kompetencje rządu, • wylicza Prezydentów RP po 1989 r., • określa, za kadencji którego prezydenta uchwalono Konstytucję RP, • odszukuje w internecie wiadomości na temat decyzji obecnego rządu, które wpłynęły na życie jego rodziny, • bierze udział w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów, • znajduje informacje o działaniach obecnego Prezydenta RP związanych z polityką wewnętrzną i zagraniczną kraju. • określa, jakie organy pełnią w Polsce władzę sądowniczą, wyjaśnia, co nazywamy wymiarem sprawiedliwości, • przedstawia rolę sędziów, • tłumaczy, kim są prokurator, obrońca i obrońca z urzędu. • podaje zasady działania sądów, wymienia zadania trybunałów,	• wyjaśnia rolę Trybunału Konstytucyjnego w procesie ustawodawczym, • bierze udział w dyskusji na temat ograniczania prawa do głosowania i kandydowania w wyborach parlamentarnych, • wymienia skutki, jakie niesie dla państwa i społeczeństwa niska frekwencja wyborcza. • omawia poszczególne kompetencje Prezydenta RP z podziałem na politykę wewnętrzną i zagraniczną, • opisuje procedurę tworzenia rządu, • charakteryzuje poszczególne kompetencje rządu, • określa, w jaki sposób współdziałają rząd i prezydent, • analizuje dane zebrane w tabelach dotyczących frekwencji w wyborach parlamentarnych i prezydenckich, • aktywnie uczestniczy w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów. - wyjaśnia związek funkcjonowania urzędu Prezydenta RP z republikańską formą rządów, • tłumaczy, na jakich zasadach działają wotum zaufania i wotum nieufności, • określa, na czym polega zasada kontrasygnaty, • tłumaczy, czym jest Rada Gabinetowa, • wyjaśnia, dlaczego jest potrzebne poparcie większości sejmowej dla Rady Ministrów i premiera, • omawia trzy kroki w procedurze powoływania Rady Ministrów (na podstawie artykułów Konstytucji RP), aktywnie uczestniczy w ćwiczeniu dotyczącym przygotowywania reform przez ministrów, przyjmuje rolę lidera grupy. • przedstawia zasady działania sądów, • wyjaśnia znaczenie zasad bezstronności i niezawisłości sędziów oraz ich immunitetu i nieusuwalności, • tłumaczy, kim jest ławnik, • analizuje tekst źródłowy, na jego podstawie wyjaśnia określenie rządu sędziów,
--	---

• na podstawie tekstu źródłowego przytacza przykłady spraw, którymi zajmują się współczesne sądy, • wyjaśnia, jakie znaczenie ma dla obywateli dwuinstancyjność postępowania sądowego, • odszukuje informacje na temat ostatniego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, • bierze udział w dyskusji na temat immunitetów sędziowskich. • wyjaśnia, czym są partie polityczne, • wymienia rodzaje partii politycznych, • podaje elementy kampanii wyborczej partii, • wylicza systemy partyjne. • przedstawia zawartość programu politycznego partii, • określa, w jaki sposób partie dążą do osiągnięcia swoich celów, • przedstawia systemy partyjne, • tłumaczy, czym są koalicja i opozycja w parlamencie, • wymienia nazwy największych polskich partii politycznych, • wyjaśnia, czym jest statut partii, • wyszukuje potrzebne informacje w tekście ustawy o partiach politycznych • tłumaczy, czym są organizacje pozarządowe, i podaje ich główne rodzaje, • określa, czym jest wolontariat, i przytacza przykłady działań wolontariuszy, • wymienia korzyści wynikające z pracy w wolontariacie, • podaje przykłady ogólnopolskich organizacji młodzieżowych, • odczytuje dane statystyczne z wykresu. • wyjaśnia, co oznacza prawo do swobodnego zrzeszania się, • przytacza przykłady działań organizacji pozarządowych, • wymienia cele działalności ogólnopolskich organizacji młodzieżowych, • wylicza przykładowe działania podejmowane przez związki zawodowe,	• wskazuje różnice między wymiarem sprawiedliwości a władzą sądowniczą, • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat immunitetów sędziowskich i przytacza trafne argumenty • opisuje salę rozpraw w procesie karnym, • charakteryzuje działania Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu, • wyjaśnia rolę Trybunału Konstytucyjnego w państwie demokratycznym, • odszukuje informacje na temat sporu o reformę sądownictwa i ustala, jakich kwestii on dotyczył, • analizuje tekst źródłowy, na jego podstawie omawia wpływ sędziów na sferę polityki i życia społecznego. • omawia funkcje partii politycznych, • opisuje partie prawicowe, centrowe i lewicowe, • tłumaczy znaczenie kampanii wyborczej dla funkcjonowania partii, • charakteryzuje systemy partyjne, wskazuje wady i zalety każdego z nich, • tłumaczy, jak utworzyć partię polityczną, • analizuje tekst ustawy o partiach politycznych, • podaje nazwy partii politycznych, których przedstawiciele zasiadają w izbie niższej obecnej kadencji, • przygotowuje notatkę na temat jednej z partii politycznych reprezentowanych w Sejmie RP • opisuje działalność partii w państwie demokratycznym, • podaje przykłady działań podejmowanych przez wybraną partię polityczną reprezentowaną w Sejmie RP. • wyjaśnia, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa zasada swobodnego zrzeszania się, • tłumaczy, czym jest społeczeństwo obywatelskie, • charakteryzuje działalność organizacji pozarządowych, • wskazuje różnice między stowarzyszeniem a fundacją, • charakteryzuje rodzaje wolontariatu, • określa, jakie działania trzeba podjąć, aby zostać wolontariuszem. -
--	--

• odszukuje informacje o organizacjach pozarządowych, które funkcjonują w najbliższej okolicy, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego założenia stowarzyszenia, • uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego akcji wolontariackiej • wyjaśnia, czym jest opinia publiczna, • wymienia rodzaje mass mediów, • wskazuje różnice między mediami komercyjnymi a publicznymi, • objaśnia, czym są fake newsy i bańki informacyjne, • odróżnia fakty od opinii i komentarzy • określa, do czego służą sondaże, • tłumaczy, czym jest wolność słowa, • wylicza funkcje mediów, • podaje zalety i wady mediów społecznościowych, • wymienia główne zasady etyki dziennikarskiej, • określa, czym jest kampania społeczna, • podaje definicję spotu wyborczego, • wskazuje pozytywne i negatywne skutki rozwoju środków masowego przekazu dla społeczeństwa, • porównuje sposób przedstawienia jednego wydarzenia w artykułach z kilku źródeł i oddziela fakty od opinii, • gromadzi materiały dotyczące wybranej kampanii społecznej, • wskazuje funkcje mediów przejawiające się w stronach internetowych, które odwiedza, • znajduje informacje na temat wyników wybranego badania opinii publicznej • wyjaśnia, czym są polityka zagraniczna i współpraca międzynarodowa, • rozwija skrót ONZ, • przytacza przykłady inicjatyw ONZ, • podaje pełną nazwę NATO, • wymienia przykłady działań NATO, • odczytuje z mapy nazwy państw członkowskich NATO, • odczytuje dane z wykresu prezentującego wyniki badań opinii publicznej. - wskazuje przejawy realizacji przez państwo polityki zagranicznej,	omawia poszczególne obszary działalności organizacji pozarządowych, • wyjaśnia, czym jest organizacja pożytku publicznego i w jaki sposób można wspomóc jej działalność, • uzasadnia konieczność angażowania się w działania organizacji pozarządowych, • na podstawie analizy danych statystycznych z wykresu wskazuje obszar, w którym organizacje pozarządowe powinny być bardziej aktywne, i uzasadnia swoje zdanie, • wyjaśnia, jak rozumie słowa Tadeusza Kotarbińskiego. • wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu dla wolności słowa, • omawia funkcje sondaży, • opisuje specyfikę mediów jednokierunkowych i interaktywnych, • opowiada o poszczególnych funkcjach mediów, • przedstawia rolę mediów społecznościowych w demokracji, • podaje przykłady fake newsów i uzasadnia swój wybór, • omawia zasady pracy i postępowania dziennikarzy, • opisuje obszary tematyczne kampanii społecznych, • sporządza notatkę z wybranego badania opinii publicznej - przytacza argumenty na poparcie tezy, że wolność słowa i wolne media są fundamentem demokracji, • charakteryzuje misję mediów publicznych, • omawia przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu mediów społecznościowych na demokrację, • uzasadnia konieczność przestrzegania zasad etyki dziennikarskiej • wyjaśnia rolę opinii i komentarzy w demokratycznych mediach, • bada sposób ukazania jednego wydarzenia w artykułach z kilku źródeł, oddziela fakty od opinii i przedstawia wnioski, • uzasadnia konieczność oddzielania faktów od opinii • omawia znaczenie współpracy międzynarodowej dla pokoju na świecie,
--	--

- wymienia podstawowe zadania ambasadora i konsula, - wylicza główne cele i działania ONZ, - tłumaczy, czemu służą misje pokojowe ONZ, - określa najważniejsze cele NATO, - przytacza przykłady aktywności Polski w ONZ i NATO, - odszukuje informacje o przypadku zastosowania weta w czasie obrad Rady Bezpieczeństwa ONZ, - ocenia, czy ONZ odgrywa ważną rolę we współczesnym świecie, i uzasadnia swoje zdanie, - znajduje wiadomości o trzech operacjach NATO przeprowadzonych po 2000 r. - podaje datę i miejsce utworzenia Unii Europejskiej, - wylicza najważniejsze zadania UE, - odpowiada, czym jest euro, - odczytuje z mapy nazwy państw członkowskich UE - wymienia główne przyczyny integracji europejskiej, - zna podstawie mapy podaje nazwę państwa, które przystąpiło do UE później niż Polska, - wylicza nazwy głównych organów Unii Europejskiej, - odszukuje w Deklaracji Schumana potrzebne informacje, - bierze udział w pracy zespołu rozważającego dwie koncepcje rozwoju Unii Europejskiej, - uczestniczy w przygotowaniu projektu dotyczącego obchodów Dnia Europejskiego, - gromadzi materiały dotyczące brexitu, - bierze udział w dyskusji na temat skutków brexitu. - podaje datę wejścia Polski do UE i określa sposób, w jaki Polacy podjęli decyzję, - wskazuje główne korzyści, które wynikły dla Polski, jej obywateli i polskich firm z przystąpienia do UE, - szuka informacji do broszury o sposobach wykorzystywania funduszy unijnych - w swojej gminie lub swoim mieście	- charakteryzuje rolę ambasadora i konsula w polityce zagranicznej, - podaje czas i okoliczności powstania ONZ, - określa, ilu członków liczy ONZ, - wymienia główne organy ONZ, - opisuje genezę NATO, - podaje nazwę głównego organu NATO, - wskazuje na mapie państwa członkowskie NATO z uwzględnieniem kolejnych etapów powiększania się organizacji - wylicza wybrane ugrupowania międzynarodowe, do których należy Polska. - określa rolę organizacji międzynarodowych na arenie światowej, - wyjaśnia, jaką rolę odgrywa NATO w polityce obronnej państwa polskiego, - omawia wybrane ugrupowania międzynarodowe, do których należy Polska, - opracowuje notatkę o trzech operacjach NATO przeprowadzonych po 2000 r. z uwzględnieniem ich celów i uczestników. - omawia główne etapy integracji europejskiej, - opisuje okoliczności powstania Unii Europejskiej, - wskazuje na mapie państwa członkowskie UE, uwzględniając kolejne etapy rozszerzania organizacji, - wymienia podstawowe uprawnienia głównych organów Unii Europejskiej, - analizuje tekst Deklaracji Schumana, - podaje praktyczne przykłady realizacji celów UE, - analizuje materiały dotyczące brexitu - wskazuje wady i zalety procesu integracji europejskiej, - podaje nazwy trzech wspólnot europejskich, - omawia uprawnienia głównych organów Unii Europejskiej, - analizuje tekst Deklaracji Schumana i określa, jak zmieniła się sytuacja w Europie od czasów autora, - aktywnie uczestniczy w pracy zespołu rozważającego dwie koncepcje rozwoju Unii Europejskiej, przedstawia trafne argumenty, uzasadnia swoje stanowisko,
---	---

- wylicza podstawowe prawa obywatela UE, - wymienia cztery najważniejsze zasady europejskiego rynku wewnętrznego, - przedstawia podstawowe korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej dla pracowników i osób podróżujących, - określa źródła funduszy unijnych i główne kierunki ich dysponowania, - gromadzi informacje na temat inicjatyw polskiego rządu zgłoszonych na forum Unii Europejskiej. - wyjaśnia, czym jest globalizacja, - przytacza przykłady globalizacji z codziennego życia, - podaje przykłady pomocy dla krajów rozwijających się, - tłumaczy, czym jest zjawisko ocieplania klimatu, - podaje główne różnice między sytuacją w krajach Północy i Południa - wylicza główne skutki globalizacji, - określa, z czego wynika podział na kraje rozwinięte i rozwijające się, - wskazuje główny kierunek migracji, wylicza główne zagrożenia i wyzwania XXI w., - bierze udział w dyskusji o wyzwaniach związanych z migracją, - opracowuje notatkę o wybranej polskiej organizacji pozarządowej, która pomaga mieszkańcom państw rozwijających się, - przygotowuje plakat przestrzegający przed skutkami zmian klimatu, - uczestniczy w pracach nad prezentacją na temat najbiedniejszych państw świata, - bierze udział w dyskusji dotyczącej wpływu światowych problemów na niego i jego rówieśników. - podaje główne przyczyny konfliktów zbrojnych, - wyjaśnia, czym jest ludobójstwo, - przytacza przykłady działań terrorystycznych, - odczytuje z mapy informacje o wybranych współczesnych konfliktach na świecie, - odczytuje wyniki badań opinii publicznej dotyczących zagrożenia terroryzmem w	- aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat brexitu i przytacza trafne argumenty - omawia przygotowania Polski do przystąpienia do UE, - charakteryzuje poszczególne prawa obywatela UE, - przedstawia znaczenie zasad europejskiego rynku wewnętrznego, - tłumaczy, czym jest i jak działa strefa Schengen, - wylicza cele, na które są w Polsce przeznaczane dotacje unijne, - podaje przykłady wykorzystania przez Polskę funduszy unijnych, - redaguje broszurę o sposobach wykorzystywania funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim mieście, - sporządza notatkę na temat jednej z inicjatyw polskiego rządu zgłoszonych na forum Unii Europejskiej. - wskazuje koszty przynależności Polski do UE, - przedstawia negatywne skutki swobodnego przepływu osób, -omawia przeznaczenie poszczególnych rodzajów funduszy unijnych -charakteryzuje zjawiska globalizacji i amerykanizacji kultury, - tłumaczy, czym jest konsumpcjonizm, - tłumaczy, na czym polegają pomoc rozwojowa i pomoc humanitarna, - charakteryzuje zmiany klimatu i określa ich skutki - omawia pozytywne i negatywne skutki globalizacji w różnych dziedzinach, - przedstawia sytuację krajów rozwiniętych i rozwijających się, - uzasadnia konieczność udzielania pomocy humanitarnej, - wyjaśnia, czym jest grupa G7, - omawia problemy związane z migracją, - omawia główne zagrożenia i wyzwania XXI w. - omawia przyczyny rodzaje konfliktów, - przedstawia źródła i rodzaje terroryzmu, - na podstawie mapy charakteryzuje wybrane współczesne konflikty na świecie,
---	---

Polsce. - tłumaczy, na czym polega terroryzm, • wymienia skutki terroryzmu, • określa skutki konfliktów, • odszukuje informacje na temat cyberterroryzmu, • znajduje w internecie wiadomości o zbrodniach ludobójstwa popełnionych w XX w., • bierze udział w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych.	• analizuje wyniki badań opinii publicznej dotyczących zagrożenia terroryzmem w Polsce i ocenia, jak poglądy Polaków na ten problem kształtują się obecnie, • omawia zagrożenia wynikające z cyberterroryzmu dla współczesnych państw i społeczeństw, • aktywnie uczestniczy w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych • wyjaśnia, dlaczego walka ze współczesnym terroryzmem jest trudna, • redaguje notatkę na temat zamachów terrorystycznych przeprowadzonych w Europie w XXI w. • aktywnie uczestniczy w pracy zespołu mającej na celu zaproponowanie sposobu zakończenia jednego ze współczesnych konfliktów zbrojnych, przedstawia trafne argumenty.
--	---